

Sygn. akt VII U 917/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2021r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 marca 2021r. w Warszawie

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 9 czerwca 2020r., znak: (...)

oddala odwołanie.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

J. W. w dniu 8 lipca 2020r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 9 czerwca 2020r., znak: (...), odmawiającej przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. Wskazał w odwołaniu, że składa je ze względu na występujące różnice w posiadanych dokumentach, jak i błędy proceduralne (odwołanie z dnia 7 lipca 2020r., k. 3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że lekarz orzecznik ZUS uznał odwołującego za osobę częściowo niezdolną do pracy na okres od 14 lutego 2019r. do 31 grudnia 2020r. Ubezpieczony w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem złożenia wniosku rozszerzonym o okres pobierania renty, od 30 listopada 2001r. do 30 stycznia 2020r., udowodnił staż pracy w wymiarze 2 lat, 6 miesięcy i 4 dni, zaś w ostatnim dziesięcioleciu przed dniem powstania niezdolności do pracy rozszerzonym o okres pobierania renty, od 14 grudnia 2000r. do 13 lutego 2019r., wykazał 3 lata, 5 miesięcy i 19 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W oparciu o powyższe ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 28 lipca 2020r., k. 4 a.s.).

Ubezpieczony w toku postępowania wskazał, że organ rentowy nie uwzględnił do wyliczenia okresów składkowych i nieskładkowych pełnego okresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz okresów jego pracy na umowę oraz okresów stażu (pismo procesowe z dnia 5 listopada 2020r., k. 11 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny:

J. W., urodzony w dniu (...), prowadził działalność gospodarczą w okresach: od 19 maja 1994r. do 31 grudnia 1996r., od 19 lutego 1999r. do 28 lutego 2000r., od 1 kwietnia 2000r. do 24 lutego 2001r. oraz od 10 kwietnia 2001r. do 4 lutego 2004r., w tym korzystał ze zwolnienia lekarskiego w okresie od 22 lutego 2000r. do 23 marca 2000r. oraz od 25 lutego 2001r. do 9 kwietnia 2001r. (zaświadczenie Prezydenta (...) W. z dnia 30 listopada 2009r., k. 12 a.s., potwierdzenie ubezpieczenia osób opłacających składki na własne ubezpieczenia oraz osób z nimi współpracujących, k. 61, 65- 67, 49 - 50 tom I a.r. oraz nienumerowane karty tom I a.r., zaświadczenie o wypłaconych zasiłkach, k. 31 tom IV a.r.).

Od dnia 19 lutego 1999r. do dnia 29 lutego 2000r. ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w PHU (...), przy czym od 24 stycznia 2000r. do 22 lutego 2000r. i od 23 lutego 2000r. do 23 marca 2000r. pobierał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy (poświadczenie ubezpieczenia, k. 23 – 25 tom IV a.r.). W dniu 31 marca 2000r. realizował umowę na rzecz (...) sp. z o.o. i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym (poświadczenie ubezpieczenia, k. 35 – 36 tom IV a.r.).

Ubezpieczony miał przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresach od 1 kwietnia 2008r. do 31 maja 2009r. oraz od 1 czerwca 2009r. do 31 maja 2016r. (decyzja z dnia 25 czerwca 2008r., znak: (...), decyzja z dnia 21 lipca 2009r., znak: (...), decyzja z dnia 13 lipca 2010r., znak: (...) oraz decyzja z dnia 4 czerwca 2013r., znak: (...), k. 87, 141, 182 i 224 tom I a.r.).

W trakcie pobierania renty ubezpieczony był zatrudniony w (...) sp. z o.o. w okresie od 22 czerwca 2009r. do 24 czerwca 2009r. (poświadczenie dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 6 lutego 2020r. , k. 43 tom IV a.r.).

Ubezpieczony jako absolwent pobierał stypendium w okresie skierowania przez Powiatowy Urząd Pracy na odbycie stażu od 29 maja 2017r. do 22 czerwca 2017r. oraz od 10 lipca 2017r. do 9 października 2017r. (poświadczenie dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 6 lutego 2020r., k. 49 tom IV a.r.).

J. W. w dniu 31 stycznia 2020r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek z dnia 31 stycznia 2020r., k. 1 tom IV a.r.). W toku postępowania lekarz orzecznik ZUS uznał badanego za częściowo niezdolnego do pracy na okres od 14 lutego 2019r. do 31 grudnia 2020r. Organ rentowy w dniu 9 czerwca 2020r. wydał decyzję znak: (...), w której odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (orzeczenie z dnia 7 kwietnia 2020r. i decyzja z dnia 9 czerwca 2020r., k. 19 i 55 tom IV a.r.).

Wskazany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty. Ich autentyczność, jak również zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy, nie była kwestionowana przez żadną ze stron procesu, dlatego Sąd ocenił je jako wiarygodne. Ubezpieczony twierdził co prawda, że organ rentowy nie uwzględnił pełnego okresu prowadzenia działalności gospodarczej, jak również jego zatrudnienia w ramach umów o pracę i stażu pracy, lecz nie wskazał o jakie okresy chodzi i u jakich płatników składek wówczas pracował, jak również nie przedstawił żadnej dokumentacji potwierdzającej zasadność jego wniosków. Sąd ustaleń faktycznych dokonał zatem tylko na podstawie tych dokumentów, które znajdują się w aktach prowadzonych przez ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021r. poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie, ponieważ strony nie złożyły wniosków dowodowych, nie zachodziła potrzeba ich przeprowadzania. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Tytułem wstępu, przed przystąpieniem do szczegółowych rozważań, wskazać należy, że art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021r., poz. 291), zwanej dalej ustawą emerytalną, wskazuje, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

1. jest niezdolny do pracy;
2. ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
3. niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;
4. nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Przesłanka, o której mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej wiąże się z koniecznością posiadania przez ubezpieczonego odpowiedniego okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze określonym w art. 58 ustawy. Wymóg ten wynika z tego, że renta z tytułu niezdolności do pracy nie jest świadczeniem o charakterze socjalnym na rzecz osób niezdolnych do pracy, pozostającym bez związku z tytułem ubezpieczenia rentowego, ale stanowi jedną z form zabezpieczenia społecznego powiązaną z wymaganym okresem płacenia składek (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2016r., I UK 424/15). Przepis art. 58 ustawy emerytalnej określa więc w ust. 1, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

1. 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
2. 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;
3. 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
4. 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
5. 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat.

Zgodnie z art. 58 ust. 2 ustawy emerytalnej okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Jeśli chodzi zaś o trzeci z warunków z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, to wiąże się on z okresami, w czasie których powinna powstać niezdolność do pracy (bądź w ciągu 18 miesięcy od ich ustania), aby ubezpieczony mógł skorzystać z prawa do renty. Skutkiem związania prawa do świadczeń z ubezpieczeniem jest utrata tego prawa po ustaniu ubezpieczenia. Osoba, której ubezpieczenie ustało, nie ma żadnych uprawnień wynikających z tego ubezpieczenia i aby uprawnienia takie uzyskać musi ubezpieczyć się ponownie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2014r., II UK 232/13).

W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawała częściowa niezdolność ubezpieczonego do pracy w okresie wskazanym w orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS. Mimo tego organ rentowy odmówił przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, wskazując że ubezpieczony nie wykazał 5-letniego okresu pracy w 10-leciu przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub w 10-leciu przed datą powstania niezdolności do pracy. W toku postępowania sądowego ZUS dodatkowo podniósł, że niezdolność do pracy J. W. powstała później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania okresów wymienionych w ustawie emerytalnej.

Jak zostało wskazane, w przedmiotowej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych już w toku postępowania wyjaśniającego zainicjowanego wnioskiem ubezpieczonego o przyznanie mu prawa do renty, zgodnie z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS, uznał badanego za osobę częściowo niezdolną do pracy od 14 lutego 2019r. Kwestia niezdolności do pracy nie mogła ponownie podlegać badaniu Sądu, ponieważ ubezpieczony w tym zakresie nie czynił żadnych zarzutów ani nie złożył sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS. Również data powstania niezdolności do pracy nie była przez Sąd badana z ww. przyczyn, a to rzutowało na kwestię spełnienia przez ubezpieczonego przesłanek, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy emerytalnej.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ostatni okres ubezpieczenia wymieniony w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, który mógłby być brany pod uwagę w przypadku ubezpieczonego, jako przypadający przed ustalonym w postępowaniu dniem powstania niezdolności do pracy, to okres pobierania stypendium w okresie skierowania przez powiatowy urząd pracy od 10 lipca 2017r. do 9 października 2017r. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, do którego odwołuje się art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej, okresami składkowymi są m.in. okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz w przepisach o pomocy społecznej. Art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 1482) wskazuje, że okresy pobierania zasiłku i stypendium, przyznanych na podstawie art. 41 ust. 1, art. 53 ust. 6 i art. 53g ust. 1 tej ustawy, wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej. Oznacza to, że okres pobierania stypendium jest okresem ubezpieczenia wymienionym w art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. W związku z tym częściowa niezdolność do pracy ubezpieczonego ustalona na dzień 14 lutego 2019r. powstała nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ostatniego dnia ww. okresu. W związku z tym, wbrew ustaleniom poczynionym przez organ rentowy, Sąd uznał, że ubezpieczony spełnił przesłankę z art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. Nie spełnił natomiast przesłanki z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, gdyż nie legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 5 lat.

Sąd analizując tylko tę dokumentację, która została zgromadzona w aktach rentowych, gdyż ubezpieczony innej nie przedstawił, nie stwierdził nieprawidłowości w prezentowanych przez organ rentowy wyliczeniach stażu pracy ubezpieczonego. Zostały one dokonane na podstawie dokumentacji zgromadzonej w postępowaniu prowadzonym przez ZUS. Wynikają z niej okresy prowadzenia przez ubezpieczonego działalności gospodarczej, zatrudnienie w PHU (...), w (...) sp. z o.o. oraz w (...) sp. z o.o., jak również praca na podstawie skierowania przez powiatowy urząd pracy z uprawnieniem do pobierania stypendium. Ponadto ubezpieczony miał przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresach od 1 kwietnia 2008r. do 31 maja 2009r. oraz od 1 czerwca 2009r. do 31 maja 2016r.

W dziesięcioleciu liczonym od daty zgłoszenia wniosku, rozszerzonym o okres pobierania renty, organ rentowy uwzględnił przypadające pomiędzy 30 listopada 2001r. a 30 stycznia 2020r. okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 2 lat, 6 miesięcy i 4 dni. Z kolei w dziesięcioleciu przed dniem powstania niezdolności do pracy, rozszerzonym o okres pobierania renty od 14 grudnia 2000r. do 13 lutego 2019r., organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 3 lata, 5 miesięcy i 19 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Jak było wskazywane, Sąd nie dopatrzył się żadnych nieprawidłowości w prezentowanych przez organ rentowy wyliczeniach stażu pracy ubezpieczonego, gdyż zostały one poczynione na podstawie przedłożonej przez ubezpieczonego dokumentacji pracowniczej albo w oparciu o poświadczenia okresów ubezpieczenia, których J. W. nie zakwestionował. W tym kontekście podkreślić należy, że w procesie cywilnym przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.). Strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (art. 232 zdanie pierwsze k.p.c.). Strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swych wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej, z zastrzeżeniem niekorzystnych skutków, jakie według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego mogą dla niej wyniknąć z działania na zwłokę lub niezastosowania się do zarządzeń przewodniczącego i postanowień sądu. Sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki (art. 217 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa

na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Z przytoczonych przepisów wynika, że w procesie cywilnym strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 k.p.c. mogą być przedmiotem dowodu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2005 r., sygn. akt III CK 11/05). Samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (art. 232 k.p.c. i art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p.) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001 r., sygn. akt I PKN 660/00).

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów mogących zmienić staż pracy wyliczony przez organ rentowy. Okres prowadzenia przez niego działalności gospodarczej mógł zostać uwzględniony do dnia 4 lutego 2004r., bowiem jest to data granicząca z okresem opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Odwołujący nie przedstawił dokumentów wskazujących również na dodatkowe okresy zatrudnienia, które jego zdaniem powinny zostać uwzględnione do stażu pracy. Okresy pobierania przez niego renty z tytułu niezdolności do pracy również nie wpływają na powiększenie okresów składkowych i nieskładkowych, na co wskazuje wprost art. 58 ust. 2 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym do dziesięcioletniego okresu przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Co do zasady, prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy, co oznacza reaktywację poprzednich uprawnień rentowych, bez potrzeby sprawdzenia przesłanki legitymowania się 5 letnim stażem okresów składkowych i nieskładkowych w ostatnim dziesięcioleciu przed ponownym stwierdzeniem niezdolności ubezpieczonego do pracy. Po upływie okresu 18 miesięcy od ustania wcześniejszego prawa do renty ubezpieczony powinien podlegać nowemu ubezpieczeniu, w którym lub nie później w ciągu 18 miesięcy od ustania nowych okresów ubezpieczenia powinna ujawnić się nowa lub kolejna niezdolność do pracy. Od daty jej powstania bądź zgłoszenia kolejnego wniosku o rentę liczy się okres ostatniego dziesięciolecia, do którego nie wlicza się okresów pobierania poprzedniej renty z tytułu niezdolności do pracy. Oznacza to, że tylko okresy pobierania wymienionych świadczeń rentowych przypadające w takim przedziale czasowym (ostatnim dziesięcioleciu) nie pomniejszają okresu tego dziesięciolecia, ale go wstecznie przedłużają o „zbiegające się” okresy pobierania tych rent w danym dziesięcioleciu. Równocześnie, badany okres dziesięciolecia, do którego nie wlicza się okresów pobierania poprzedniej renty z tytułu niezdolności do pracy nie może być łącznie krótszy niż dziesięć lat. Skoro do okresu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, to tylko zbiegające się, tj. przypadające w tym ostatnim dziesięcioleciu okresy pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy nie pomniejszają dziesięciolecia, w którym ubezpieczony powinien wykazać co najmniej 5 letni składkowy i nieskładkowy okres ubezpieczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017r., III UK 82/16).

Mając na uwadze powyższe, Sąd nie znalazł podstaw do odmiennego wyliczenia okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonego niż to, które zostało przedstawione przez organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji. Podsumowując, ubezpieczony nie spełnia wymogów do uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określonej w art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, mimo stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy powstałej w dniu 14 lutego 2019r. W związku z tym odwołanie podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

(...)